Białystok, den 21. Juni 1942
Nr 13

NEUER WEG
Weissruthenische Wochenzeitung für den Bezirk Bialystok

PREIS 20 PF.
Цана 20 фнг.

НОВАЯ ДАРОГА

Беларуская тыднёвая газэта на Беластоцкую Акругу

Verlag: Sturmverlag G. m. b. H. Zweigniederlassung Bialystok, Lindenstr. 64, Tel. 437 — Bankkonto Stadtsparkasse 700. Anzeigenpreise: z. Zt. ist die Preisliste 1 gültig.

Беласток
21-га чэрвеня 1942.

Адрас Рэдакцыі: Sturmverlag G. m. b. H. Zweigniederlassung Bialystok, Lindenstr. 64, Tel. 437— Банкконто Гарадзкая Каса Ашчаднасьці 700
Цана абвестак паводле лісты цэнаў 1.

22 червеня — Вялікі Гістарычны Дзень

Год таму назад жыдоўска - бальшавіцкі сьвет гатовіўся да нападу на Эўропу. Ён хацеў сваімі дзікімі гордамі заліць заходня - эўрапэйскія краіны, апанаваць іх і ўвясьці там свой варварскі, безаглядны рэжым. Крэмлёўскі кат Сталін, вынішчыўшы дзесяткі мільёнаў людзей, прывёўшы да апошняе галіты народы Савецкага Саюзу, здушыўшы ў моры крыві нацыянальныя імкненьні і культуру паасобных народаў, у тым ліку і беларускага народу, гатовіўся да паходу на Эўропу пад дэмагагічным лёзунгам «свабоды народаў». Гэтаму азьвярэламу дэмагогу мала хто на сьвеце ўжо верыў, і аб гэтым ён ведаў добра і сам. Таму ён не разьлічаў на свае ашуканчыя лёзунгі. Не! Ён разьлічаў выключна на танкі, самалёты, гарматы і г. д. яго аргументы, якімі ён хацеў перананаць Эўропу, кожны цяпер бачыць разьбітымі па дарогах і палёх. Застасаваць гэтую пякельную зброю для зьнішчэньня тысячалетняе эўрапэйскае культуры гэтаму чырвонаму кату, аднак, не ўдалося. Бо ў найвышэйшы мамэнт паднялася рука з грозным караючым мячом. У Эўропе яшчэ знайшоўся народ на чале з сваім Правадыром, які ня толькі адхіліў ад культурнага сьвету гэтую сьмяротную небясьпеку, але нанёс ёй зьніштажаючы ўдар. 22га чэрвеня 1941 году Вялікі Правадыр Нацыяналсацыялістычнае Нямеччыны і Новае Эўропы Адольф Гітлер папярэдзіў жыдоўска - бальшавіцкіх падпальшчыкаў вайны. 22-га чэрвеня 1941 г. нямецкая армія стальным мурам пайшла ў наступ і пакрыла сябе няўміраючай славай у першых вялікіх баёх, між іншым у вядомай усяму сьвету падвойнай бітве каля Беластоку й Менску. Цяпер толькі нямецкая армія адкрыла вочы ўсяму сьвету й пабачыла сама невыабразімую людзкую галіту ня толькі матарыяльную, але й духовую, да якой давёў народныя масы «бацюшка» Сталін.

Асабліва наш многапакутны беларускі народ прынёс вялізарныя ахвяры, стогнучы пад пятой гэтага бяздушнага крывепійцы. На працягу дваццаці гадоў Сталін ня толькі замучыў і зьнішчыў сотні і тысячы беларускіх інтэлігэнтаў, пісьменьнікаў, паэтаў прафэсароў, акадэмікаў і г.д., але сотні тысяч лепшых беларускіх гаспадароў зьліквідаваў або зьнішчыў ім падставы да жыцьця, адрываючы дзяцей ад бацькоў, высылаў іх на верную сьмерць на Салоўкі і ў далёкую Сібір. А тых, хто астаўся ў жывых, загнаў на прымусовыя работы, заводзячы савецкую паншчыну ў постаці калгасаў. З свабодных, працавітых беларускіх сялян ён зрабіў зьнеахвочаных і бязвольных жабракоў.

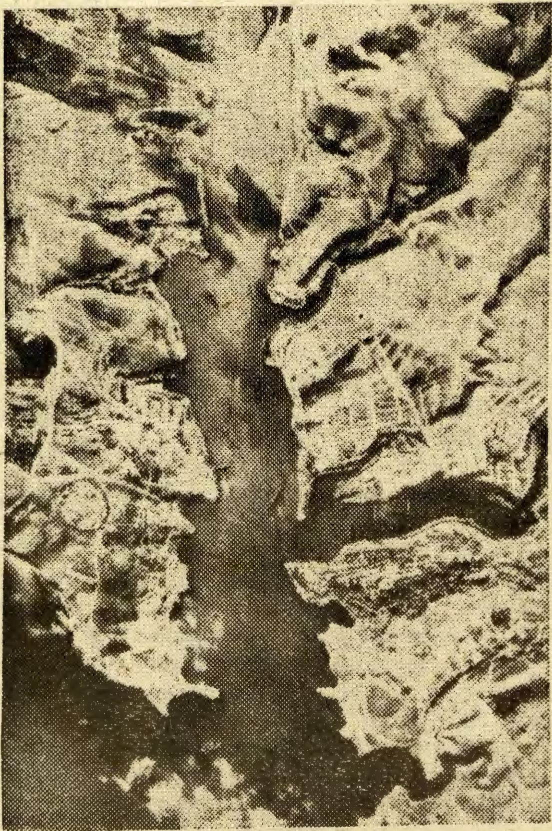
Цяпер нашы беларускія сяляне атрымалі ізноў магчымасьць свабодна працаваць на сваіх уласных гаспадарках. На Беларусі няма ўжо ніводнага калгасу. Нямецкі ўрад скінуў гэтае зьненавіджанае сялянствам бальшавіцкае ярмо. Перад нашым працавітым беларускім селянінам адкрыліся новыя пэрспэктывы вольнага жыцьця. Тысячы новаадкрытых пачатковых, рамесьніцкіх і сярэдніх сапраўды беларускіх школаў пакрылі ўжо густою сеткаю Беларусь. Перад кожным беларусам адкрыты магчымасьці ўдзелу ў будаўніцтве нашага беларускага жыцьця. Нічога дзіўнага, што дзень 22-га чэрвеня ўпісаны залатымі літарамі ня толькі ў гісторыі ўсходняй Эўропы, але і ў нашую беларускую гісторыю. Мы, беларусы, ведаем добра, што магчымасьці нашага нацыянальнага росту мы заўдзячваем Вялікаму Нямецкаму народу, яго баявой, пераможнай арміі, яго Вялікаму Правадыру Адольфу Гітлеру. Але мы ведаем добра і тое, што вораг чалавецтва жыда - бальшавізм яшчэ ня зьнішчаны, што Вялікі Нямецкі народ і далей нясе ахвяры крыві. Таму нашым сьвятым абавязкам цяпер зьяўляецца ўсімі сваімі сіламі спрычыніцца да таго, каб гэты вораг чым найхутчэй быў зьнішчаны. Мы павінны заўсёды памятаваць, што нямецкі жаўнер змагаецца ня толькі за свабоду сваёй Бацькаўшчыны, але і за новы парадак у Эўропе й ува ўсім сьвеце, гэта значыць, і за нас. Нямецкі жаўнер, вытрывала змагаючыся на фронце, аддае за ўсіх нас найбольшае, што ён мае — сваё жыцьцё. Таму ўсе нашыя самыя найбольшыя ахвяры ў тылах фронту ў параўнаньні з імі зьяўляюцца, можна сказаць, амаль нязначнымі. Дзе-б мы ні працавалі, у установах, на полі, на фабрыцы — мы заўсёды павінны браць прыклад з нямецкага жаўнера ў яго рашучай і ахвярнай барацьбе з бальшавізмам і ўсімі сіламі імкнуцца да таго, каб зацясьніць супрацоўніцтва фронту й тылоў.

Дзень 22-га чэрвеня павіннен прыпамятаваць нам ня толькі веліч зробленага, ня толькі тыя вялікія магчымасьці, якія ўжо адкрыты перад Беларускім народам, але й заданьні й абавязкі сягоньняшняй хвіліны — самаахвярна й вытрывала працаваць для справы канчатковае перамогі!

Від на марскую затоку Сэвастопаль

7-чэрвеня, як паведамляе Найвышэйшае Камандаваньне Арміі ў падагульняючым камунікаце, пачалася атака на абшар крэпасьці Сэвастопаля. Вораг выкарыстаў натуральныя варункі мясцовасьці, як глыбокія пропасьці, шматлікія пячэры ў скалах, умацоўваючы іх навачэснымі абароннымі уладжаньнямі, бэтановымі бункрамі, казармамі, умураванымі ў каменьнях палявымі й артылерыйскімі становішчамі й мінавымі загародамі, якія тварылі азброены абруч умацаваньняў. Ня гледзячы на ўсё гэта, нямецкім войскам удалося асягнуць посьпехі паміма найбольш заўзятага варожага супраціву.

Цяжкая нямецкая артылерыя і лятунства падтрымліваюць войска бязупынным абстрэлам і бамбардаваньнем умацаваньняў крэпасьці. Дзякуючы гэтаму пяхота змагла зьнішчыць або здабыць штурмам 645 бункраў з бэтону і ў зямлі, 41 гармату, 12 танкаў і звыш 100 гранатамётаў. Акрамя таго, лятунства з зьніштажальным вынікам атакавала варожую заспасабляючую камунікацыю ўнутры паяса ўмацаваньняў а таксама казармы, склады і караблі ў порце.

Гэтая крэпасьць з ваенным портам знаходзіцца над вельмі разгалінёнай затокай Чорнага мора на Крыме, якая таксама мае назоў Сэвастопаль. Наша здымка, зробленая з самалёту, паказвае палажэньне гораду пасярод горных хрыбтоў, якія пакрываюць навокал мясцовасьць і цяпер абстаўлены бальшавіцкімі бункрамі, дротавымі ўмацаваньнямі й уладжаньнямі. Дзякуючы ім Сэвастопаль належыць да наймацнейшых крэпасьцяў, якія дзе-небудзь вядомы.

Пажары пылаюць дзень і ноч

Сэвастопаль дрыжыць ад грохату бомбаў. Бязупынная бамбардыроўка апошняга Крымскага становішча. Стрымгаловыя й баявыя самалёты ў імклівых атаках. Плаваць у порце нельга ад затопленых караблёў.

Перш, чым бальшавіцкія арміі змаглі аправіцца ад удараў даля Керчу й Харкава, цяпер вось пачаўся штурм і тут. Дзень у дзень, ноч у ноч град агню лятунства, «даўгая рука артылерыі» б'е па Сэвастопалі і робіць крэпасьць падатнай да здабыцьця штурмам. Стрымгаловыя й баявыя самалёты налятаюць імкліва к фронту й скідаюць свой съмерцяносны груз. Скідаюцца бомбы найцяжэйшых калібраў на порт і крэпасьць Сэвастопаль. Пажары ў вэрфях і ўнутры гораду пылаюць ужо ад некалькіх дзён і нельга іх пагасіць. Плаваньне ў партовых водах амаль немагчыма ад выпаленых, затопленых і затануўшых суднаў. Спачатку савецкае лятунства прабавала з чатырох лётнішчаў крэпасьці стрымаць атаку нямецкіх самалётаў, але ўжо ў першых днёх усе пасадачныя пляцы й дарогі старту былі грунтоўна зораны нямецкімі бомбамі. А савецкія бамбардыроўшчыкі, якія надыходзяць з каўказкіх берагоў, зьяўляюцца пажаданай здабычай для нашых ганчакоў. Гэтыя самалёты, не даляцеўшы да мэты, у большасьці спадаюць у хвалі Чорнага мора. Нават ганчакі пры адлёце забіраюць з сабой лёгкія бомбы, каб іх атакі ня былі надарэмныя. Савецкае лятунства не адважваецца паказацца над «нездабытай марской крэпасьцю Сэвастопалем». Вайсковыя мерапрыемствы савецаў ясна паказалі, якія надзеі пакладалі яны ў Сэвастопалі. Але нямецкая армія ў саюзе з яе саюзьнікамі зломіць і гэтыя надзеі.

Выбудавана 3267 мастоў

Нямецкія сапёрскія часьці ад сьнежня 1941 г. выбудавалі ў часе ўсходняга паходу 3267 мастоў. Калі скласьці разам іх даўжыню, то разам будзе 187 км. Даўжыня гэтая адпавядае адлегласьці паміж Бэрлінам і Дрэзданам. Акрамя таго пралажана розных дарог для пераходаў на 10.500 км

Гэнэрал-палкоўнік Роммэль і Гэнэрал Бастіко на фронце Мармарыкі.

Лючэ—Прэса—Гофман.

Надзвычайныя Камунікаты, апошнімі днямі прыкаваўшыя ізноў увагу ўсяго сьвету, выяўляюць ізноў аграмадную сілу ўдару дзяржаваў восі. Словы Фюрэра: «Дзе мы толькі ворага знойдзем, мы будзем яго біць», апраўдваюцца ізноў амаль штодзень. Як жорсткія гэтыя ўдары, якія асабліва мусяць пераносіць ангельцы, відаць найлепш з таго, што ангельскае радыё толькі асьцярожна й перакручваючы факты адважылася падаць сваім слухачом гэтыя жудасныя весткі.

Ніжэй мы падаем выняткі з ваенных камунікатаў арміі за апошнія дні Італьянскае Галоўнае Кватэры й Галоўнае Кватэры Фюрэра:

Італьянскія паветраныя й ваенна-марскія баявыя сілы заатакавалі перш за ўсё адзін з абедзьвюх варожых караванаў караблёў, плыўшых з Атлянтыцкага акіяну, і затапілі ў жорсткім змаганьні два крэйсары, адзін зьнішчальнік тарпэдных лодак і 4 судны былі трапле́ны тарпэдамі і бомбамі і цяжка пашкоджаны. У жорсткіх паветраных баёх, якія завязваліся пры кожнаразовым паяўленьні італьянскіх атакуючых эскадраў, зьбіта 15 варожых самалётаў, якія зьляцелі ахопленыя агнём. 20 італьянскіх самалётаў не вярнуліся на свае базы. Экіпажы некаторых з іх, аднак, выратаваны марскімі ратунковымі самалётамі. Іншы вялікі варожы караван караблёў, плыўшы ад Александрыі быў заатакаваны бомбамі і тарпэднымі самалётамі з базаў у Паўночнай Афрыцы й Эгэйскім моры. Затоплены зьнішчальнік тарпадных лодак, 6 караблёў атрымала пападаньні. Паводле надыйшоўшага наступна паведамленьня страты ангельскіх самалётаў у гэтых апэрацыях у заходняй частцы Міжземнага мора ў першы-ж дзень узрасьлі на 27 самалётаў, а на працягу наступнага дня зьнішчана 19 далейшых самалётаў.

У гэтым-жа часе Найвышэйшае Камандаваньне Арміі з Галоўнае Кватэры Фюрэра паведамляе наступнае:

На абшары ўмацаваньняў Сэвастопаля адбываліся баі толькі нязначных разьмераў. Лятунства зьнішчыла ў порце на поўдзень затокі адзін варожы зьнішчальнік. На ўсход ад Харкава пасьля здабыцьця маставых умацаваньняў на Данцу апэрацыі былі пашыраны далей на поўнач. На сярэднім і паўночным адрэзку ўсходняга фронту былі адбіты мясцовыя атакі ворага. Моцныя баявыя лятунскія сілы скуткоўна бамбардавалі варожае лётнішча каля Мурманска і ў Кандаляцкай затоцы мэтна скінулі бомбы на Мурманскі шлях. Вораг прыгэтым страціў у паветраных баёх 10 самалётаў. Бітва ў Мармарыцы на захад ад Тобруку вырашана на карысьць нямецкіх і італьянскіх войскаў.

Лёгкія ваенна-марскія сілы ў часе аховы каравану караблёў адбілі ў канале тры атакі варожых хуткабежных лодак і затапілі пападаньнямі артылерыі дзьве брытанскія хуткабежныя лодкі.

Атака нямецкіх і румынскіх войскаў на крэпасьць Сэвастопаль, ня гледзячы на роспачны супраціў і вялікія перашкоды ў характары мясцовасьці, ішла далей. Мейсцы прарыву ў варожую баявую сыстэму моцна пашыраны.

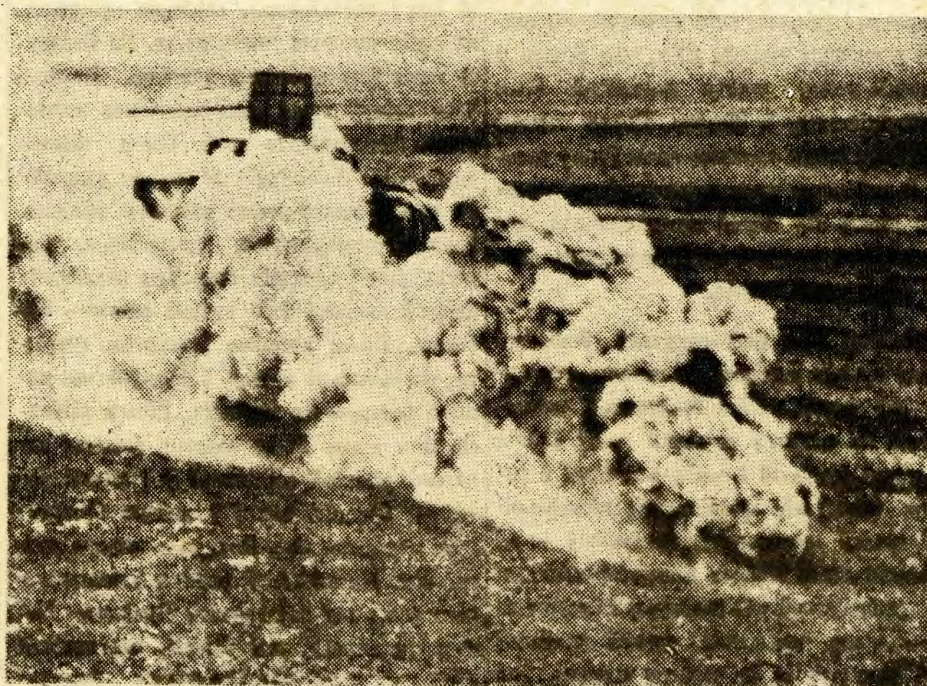
Раніцай 17 чэрвеня здабыты штурмам важны абаронны форт Сібір. На Волхаўскім фронце няпрыяцель прабаваў ізноў здабыць моцнымі сіламі замыкаючае становішча ў балоцістай лясной мясцовасьці, якое заўзята абараняецца нямецкімі войскамі некальні тыдняў. Абруч замкненьня варожых сілаў, якім абхоплены яны на поўнач ад замыкаючага становішча, усё цясьней.

Баёвыя самалёты на паўдзённы ўсход ад Ільменскага возера і на Волхаве нанясьлі ворагу значныя страты.

На ўзьбярэжжы Паўночнага Ледавітага акіяну ў порце Іаканга затоплены скінутымі бомбамі варожы гандлёвы карабель у 3.000 БРТ. У Паўночнай Афрыцы спробы прарыву замкнёных на захад ад Акрамы брытанскіх войскаў скончыліся нічым. Дасюль у баёх апошніх дзён за пазыцыю Аін-эль-Газаля захоплена ў палон звыш 6.000 чалавек. Акрамя таго здабыта або зьнішчана 224 танкі, 35 гарматаў і звыш 500 грузавікоў. У абшары Эль Адэму, ня гледзячы на жорсткую абарону, здабыты. Брытанцы страцілі ў паветраных баёх 21 самалёт. Эскадры нямецкага лятунства і часьці нямецкага ваенна-марскога флоту ў узаемным дзеяньні з італьянскімі лятунскімі й ваенна-марскімі сіламі нанясьлі цяжкія ўдары брытанскаму флоту й заспасабляючаму суднаходзтву ў Міжземным моры. З моцна ахоўванага брытанскага каравану караблёў затоплена нямецкімі паветранымі й ваенна-марскімі баявымі сіламі 4 крэйсары і зьнішчальнікі, 2 ахоўваючыя судны і 6 гандлёвых караблёў разам 56.000 БРТ.

Акрамя таго трапле́ны або падпалены тарпэдамі 1 зьнішчальнік і 8 гандлёвых караблёў, трэба лічыцца з іх стратамі. Далейшыя 6 ваеных караблёў і 6 гандлёвых караблёў атрымалі бомбавыя або тарпэдныя пападаньні.

У паветраных баёх з ляцеўшымі дзеля аховы каравану караблёў ганчакамі зьбіта нямецкім лятунствам 33 самалёты, згінула 10 нямецкіх самалётаў. Перад ангельскім паўдзённым узьбярэжжам нямецкае лятунства ў дняўных і начных атаках пашкодзіла скінутымі бомбамі 3 гандлёвыя караблі сярэдняй велічыні. Каля Брігтону і Портлянду цяжка пашкоджаны важныя ў ваенным адносна́ньні ўладжаньні.

Дымовая заслона накінутая на варожы танк.

У вапошнім часе ў камунікатах з фронту ўспамінаюцца вайсковыя аддзелы зьнішчаючыя танкі. Наша здымка паказвае практыкаваньні гэтых спэцыяльных аддзелаў. Дымавая заслона пазбаўляе танк бачнасьці.

ПК.—Ваенны справ. Шамборцкі.

Прэстыж ЗША моцна нарушаны

«Прэстыж ЗША моцна нарушаны». Японскія ваенна-марскія спэцыялісты ацэньваюць значэньне японскіх апэрацыяў каля Алеутаў і Міндвэйскіх астравоў.

Масаноры Іто, выдатны цывільны спэцыяліст па ваенна-марскім пытаньням, дае агляд апэрацыяў японскага ваенна-марскога флоту каля Алеутаў і Міндвэйскіх астравоў і запэўняе, што ў выніку гэтых адначасовых атакаў нанесены моцны ўдар авіяносным часьцям ЗША, у той час як імпэратарска-японскі флот быў датнёны толькі зьлёгка.

Іто заяўляе, што калі-б японскія сухапутныя войскі нават не занялі пунктаў, якія аднак, заняты імі, а апэрацыі ідуць усё далей, — то апэрацыі ваенна-марскога флоту ў раёне Алеутаў ужо таму нязвычайна выдатныя, што яны зьнішчылі важныя мілітарныя аб'екты. А гэтыя-ж аб'екты пры іншых абставінах маглі-б быць выхадным пунктам для паветраных атакаў на Японію. Іто лічыць, што гэтыя адначасовыя атакі на Алеуты й Мідвэі, распаложаныя ў тысячах кілямэтраў, адзін ад другога, «яшчэ нябачаныя дасюль у сусьветнай гісторыі» і заяўляе: «Гэтыя атакі, якія хутка наступілі пасьля атакаў на Мадагаскар і Сіднэй, зьвярнулі на сябе увагу ўсяго сьвету. Яны, я магу з пэўнасьцю цьвердзіць, мусілі выклікаць у ЗША паўнейшы перапалох. Асабліва важным у гэтых апэрацыях ёсьць той факт, што японскаму ваенна-марскому флоту ўдалося высьлядзіць і затапіць авіяносныя часьці ЗША, складаўшыеся з «Энтэрпрыс» і «Горнэт». Бяз увагі на страты японскаму флоту ўдалося зьнішчыць галоўныя сілы варожых авіяносцаў, тады, як наш флот вёў змаганьне ў духу Того. З увагі на вялікія посьпехі нашых апэрацыяў ня трэба думаць, што галоўным было затапленьне авіяносцаў, мы здабылі куды больш, чым страцілі». Іто далей гаворыць, што апэрацыі супроць Мідвэйскіх астравоў трэба ацэньваць, бяручы пад увагу выбудаваныя там надзвычайныя ўмацаваньні, якія амэрыканскія ўлады лічылі «нездабыўнымі». Ня гледзячы на вялікую адлегласьць і кліматычныя ўмовы, высадачныя апэрацыі японскае арміі на Алеутах, праведзеныя ў цесным узаемным дзеяньні з флотам, зьяўляюцца нябывалым выпадкам у ваеннай гісторыі. «Вораг быў перапалоханы ў сьне». Іто лічыць, што здабыцьцё Алеутаў зьяўляецца цяжкім ударам для ворага і па тэй прычыне, што лета ў гэтай часьці сьвету вельмі кароткае. Алеуцкія астравы лічыліся першай абароннай лініяй ЗША. Нічога дзіўнага, што пасьля іх здабыцьця прэстыж ЗША моцна нарушаны.

Паштовая сетка на Ўсходзе

Як паведамляе нямецкая газэта «Дайтшэ Оствакт», ад канца лета 1941 г. у Эстоніі, Літве і Латвіі арганізавана восемдзесят паштамтаў, 580 паштовых аддзелаў і звыш 5.000 паштовых урадаў і агенцтваў. Наладжана тэлефонная сетка ў Рызе, Дорпаце, Вільні, Рэвэлі і Коўне. Тут існуе таксама тэлеграфны цэнтральны ўрад на Остлянд. У Беларусі таксама разбудоўваецца паштовая сетка, ужо закончана арганізацыя перасылкі пакетаў і пасылак. У Райхскамісарыяце Украіны адбываецца арганізацыя паштовага руху ў гэткай самай форме.

Работа нямецкай пошты ў занятых усходніх абшарах, як бачым, робіць выдатны ўклад у іх будаўніцтва.

З усяго сьвету

6 чэрвеня Фюрэр прыняў у сваёй Галоўнай Кватэры вугорскага міністра замежных справаў Кальляя. Пасьля адбытых гутарак на палітычныя тэмы ў прысутнасьці міністра Ріббэнтропа, былі праведзеныя гутаркі аб ваенным палажэньні, у якіх бралі ўдзел асобы з вышэйшых ваенных кругоў Нямеччыны і Вугоршчыны. 7 чэрвеня міністр Кальляй быў гасьцём міністра Ріббэнтропа. Усе гутаркі прайшлі ў духу шчырай нямецка-вугорскай прыязьні.

—•—

У адрэзаным японцамі Чунгкінгу адчуваецца недахоп ваеннага матарыялу для кітайскіх войск. Каб ратаваць палажэньне, маюць быць створаны так званыя «лятаючыя фабрыкі». І «лятаючыя фабрыкі» нічога не памогуць!

—0—

У Румыніі даўгая зіма і зьвязаныя з гэтым труднасьці ў абробцы зямлі адбіліся былі на пасевах. Але дзякуючы энэргічным мерам, якія прадпрыняў урад Антанэску, пасевы значна направіліся й прадбачыцца добры ўраджай.

—0—

У Югаславіі ў сваім часе знаходзілася палова нацыянальнае маемасьці ў руках жыдоў. 75000 жыдоў валадалі капіталам у 150 мільярдаў дынараў. Гэтыя «добрыя часы» для жыдоў цяпер скончыліся!

—0—

Італьянскі міністар замежных справаў граф Чыяно і нямецкі амбасадар пры Квірынале, Ф. Макэнзэн, падпісалі нямецка - італьянскую ўмову аб узаемнай выдачы ўцекачоў і карна - праўнай помачы.

—•—

У Капэнгагне хутка начнуцца перагаворы аб таваравымене на другую палову 1942 г. паміж Даніяй і Швэцыяй.

—•—

Японскія жаўнеры знайшлі на ўзьбярэжжы Коррэджыдору 5 вялізарных стальных скрыняў, напоўненых да краёў золатам і серабром.

—•—

Як паведамляюць з Анкары, Анаталійскае тэлеграфнае агенцтва ў будучыні будзе знаходзіцца пад кантролем генэральнае прэсавае дырэкцыі, падлягаючай міністарпрэзыдэнту.

—0—

Каб пакрыць дэфіцыт 2 мільярдаў даляраў у 1942 г., у ЗША яшчэ больш павялічаны падаткі на цукар, соль, гарбату, каву, электраэнэргію, газ і іншыя прадметы спажываньня. Жыды Рузвэльта патрабуюць грошы...

—0—

У Індыі засуджана на кару сьмерці 19 паўстанцаў з племя Гур у правінцыі Сіндг, захопленых у палон брытанскімі войскамі.

ГОД ПРАЦЫ

Пажар другой сусьветнай вайны яшчэ ў самым разгары.

На долю нашай Бацькаўшчыны выпала быць беспасярэднім заплеччам гэтага вялізарнага фронту, дзе змагаецца новая разбуджаная Эўропа із збанкрутаваўшым, але заўзятым праціўнікам. І, ня гледзячы на тое, што гэтыя варункі, варункі трываючай вайны, не зьяўляюцца спрыяючымі для пляновай акцыі адбудовы краю, аднак, дзякуючы спагадлівым адносінам нямецкіх уладаў і нязломнай волі і высілкам Беларускага народу, у гэтым напрамку ўжо зроблена вельмі шмат. Пастараемся ў кароткім нарысе зрабіць перагляд гэтай працы і яе вынікаў за мінулы год.

Што датычыць

палітычна - праўнага палажэньня,

дык тэрыторыя былай Беларускай Савецкай Рэспублікі, за выняткам Беластоцкай акругі, аб'яўлена беларускім жыцьцёвым абшарам і творыць асобны Гэнэральны Камісарыят, на чале якога стаіць гаўляйтэр Вільгэльм Кубэ.

Імпэрскі міністар Усходніх Абшараў райхсляйтэр Альфрэд Розэнбэрг у сваёй гутарцы з прадстаўніком газэты «Дайтшэ Цайтунг ім Остлянд» Гансам ф-Дэвіцам заявіў, што далейшы лёс гэтых зямель канчаткова вырашыцца пасьля заканчэньня вайны і ў значнай меры будуць залежаць ад ахвоты і эфэктаў супрацоўніцтва мясцовага насельніцтва з нямецкімі ўладамі.

Пакуль што Гэн. Камісарыят Беларусі, разам з Літвою, Латвіяй і Эстоніяй уваходзіць у склад Остлянду. Што датычыць беларусаў, якія жывуць у іншых Гэн. Камісарыятах гэтага абшару, як, напрыклад, у Літве і Латвіі, дык яны карыстаюць там з поўні правоў на культурна-нацыянальнае развіцьцё, і ў гэтым напрамку зроблены там значныя асягненьні.

У адміністрацыйных адносінах Гэн. Камісарыят Беларусі падзелены не акругі, раёны і воласьці. Сярэднія і нізавыя інстанцыі адміністрацыйнай улады знаходзяцца ў беларускіх руках, гэтак становішчы начальнікаў раёнаў, бурмістраў і начальнікаў воласьцей абсаджаны беларусамі. Існуе гэтак сама беларуская парадкавая паліцыя, якая складаецца з беларусаў і мае сваіх беларускіх валасных і раённых камандантаў.

Адміністрацыя, ня гледзячы на перашкоды ваеннага часу, наладжваецца з кожным днём.

Беларускае грамадзкае жыцьцё

гуртуецца каля арганізацыі Беларускай Нацыянальнай Самапомачы, на чале якой стаіць выдатны беларускі дзеяч і здольны арганізатар др. Ів. Ермачэнка. Гэтая інстытуцыя, пакрываючы густой сеткай сваіх акруговых, раённых і валасных арганізацыяў абшар Беларусі, праводзіць масавую нацыянальна-асьведамляючую працу, актывізуе творчыя сілы народу і дае ім адпаведны напрамак.

Амаль па ўсіх гарадох і валасных цэнтрах Беларусі існуюць ужо закладзеныя Б. Н. С. Беларускія Народныя Дамы, якія на мясцох зьяўляюцца асяродкамі грамадзкага і культурнага жыцьця Пры Народных Дамох паўстаюць харавыя, музыкальныя і драматычныя калектывы, ладзяцца зборкі, канцэрты і спэктаклі, чытаюцца лекцыі і даклады.

За кароткі час свайго існаваньня арганізацыя Беларускай Нацыянальнай Самапомачы шырака разгарнулася, здужэла і здалела стварыць сабе моцныя і здаровыя падставы далейшага разьвіцьця.

У Гэн. Камісарыяце Літвы беларускае грамадзкае жыцьцё аднаўляецца каля Беларускага Нацыянальнага Камітэту ў Вільні.

У Латвіі беларусы зарганізаваліся ў «Беларускае аб'еднаньне» на чале з старым дзеячом палкоўнікам Канст. Езавітавым. Аб'еднаньне адчыняе свае аддзелы ў гарадох і сёлах, дзе жывуць беларусы. Апрача таго існуюць Беларускія Нацыянальныя Камітэты ў Рызе, Дзьвінску і Беластоку.

Школьніцтва

адбудоўваецца пад беспасярэднім кіраўніцтвам найвыдатнейшых беларускіх культурных сілаў. Галоўным Школьным Інспэктарам пры Ўрадзе Гэнэрал Камісара Беларусі зьяўляецца вытрывалы барацьбіт за беларускую справу В. Гадлеўскі.

Арганізацыя школьніцтва праводзіцца пры помачы апарату акруговых і раённых школьных інспэктароў, якія здалелі за кароткі час зрабіць вялікую арганізацыйную работу. Беларускія школы амаль усюды аднолены і мінулы год працавалі нармальна. У вялікшых гарадох, як Навагрудак, Вілейка, Баранавічы, Слонім, Ліда, Клецк паўстаюць рамесьніцкія, сельскагаспадарчыя і мастацкія школы.

Адбыліся шматлікія курсы для перападрыхтоўкі настаўнікаў і настаўніцкія канфэрэнцыі. Ня горш стаіць справа ў Гэн. Камісарыятах Літвы і Латвіі. Тут надзор за беларускім школьніцтвам гэтак сама праводзяць беларускія інспэктары.

У Вільні, Рызе і Дзьвінску існуюць беларускія гімназіі.

Справа падручнікаў хутка наладжваецца. Трэба спадзявацца, што ў наступным школьным годзе прынамся пачатковыя школы атрымаюць новыя падручнікі.

Аднавіла сваю працу Беларускае Навуковае Т-ва ў Вільні. Пры Беларускім аб'еднаньні ў Латвіі паўстала навуковая сэкцыя.

Наступны школьны год запавядае далейшыя поступы ў разьвіцьці беларускага школьніцтва і навукі.

Прэса.

Ня гледзячы на тое, што за часы польскай і бальшавіцкай акупацыі беларуская нацыянальная прэса была амаль зусім зьліквідавана, а беалрускія пісьменьнікі і працаўнікі пэрыядычнага друку ня мелі ніякой магчымасьці разьвіцьця сваёй творчай дзейнасьці і былі засуджаны на дашчэнтнае зьніштажэньне — адбудова беларускай прэсы паступае наперад хуткімі тэмпамі.

Калі год таму існавала толькі адна беларуская газэта на эміграцыі, бэрлінская «Раніца», дык сёньня існуе ўжо цэлы рад добра пастаўленых газэт у краі.

У Менску выходзіць «Беларуская Газэта», «Голас Вёскі» і «Школьная Газэта», у Баранавічах — «Баранавіцкі Голас», у Вільні — «Беларускі Голас» і ў Беластоку — «Новая Дарога». Апрача таго выходзяць яшчэ пэрыядычныя выданьні на беларускай мове ў меншых цэнтрах.

Робяцца захады да выдаваньня беларускае газэты ў Літве.

Каб належна ацаніць гэтыя поступы, трэба сабе ўцяміць, што праца вядзецца ў няспрыяючых ваенных абставінах, у ненармальных варунках камунікацыі і сувязі, ад чаго ў значнай меры залежыць разьвіцьцё прэсы.

Рэлігійнае жыцьцё

гэтак сама ажыўляецца і нанова арганізуецца. Праваслаўная царква на Беларусі атрымала аўтакефальную арганізацыю з сынодальным парадкам кіраўніцтва. На чале Сыноду стаіць мітрапаліт Менскі і Ўсебеларускі Панцелейман.

Епархіяльныя катэдры, якіх усяго шэсьць, абсаджваюцца архірэямі - беларусамі. Дагэтуль абсаджаны гэткія епархіі: Менская — мітрапаліт Панцелеймон Магілеўская і Мсьціслаўская — архіепіскап Філафей Нарко, Полацкая і Віцебская —епіскап Апанас Мартас, Горадзенская і Беластоцкая — архіепіскап Бэнэдыкт. Вакуе епархія Наваградская і Баранавіцкая, якую часова адмініструе епіскап Апанас Мартас і Смаленская, зарэзэрваваная для архімандрыта Сьцяпана Сеўбы.

У Жыровіцах пад Слонімам паўстае Беларуская Праваслаўная Духоўная Сэмінарыя.

Атрымала сваю асобную арганізацыю і Грэка - Каталіцкая царква на Беларусі. Св. Айцец назначыў сваім экзархам на Беларусь а. праф. Неманцэвіча, старога беларускага дзеяча, із сядзібай у Альбэртыне пад Слонімам.

Зьмянілася на лепшае палажэньне і беларусаў рыма - католікаў. Новы віленскі біскуп Мячыслаў Райніс прыдзяліў віленскім беларусам стары касьцёл Св. Міхала. Стараюцца аб беларускіх казаньнях у касьцеле і жыхары г. Слоніма. Ува Ўсходняй Беларусі працуюць беларускія ксяндзы-місіянэры. Адчыняюцца там беларускія касьцёлы.

Пажаданьні беларусаў ідуць у тым напрамку, каб апостальская сталіца дазволіла на асобную арганізацыю рымска-каталіцкай царквы на Беларусі з беларускімі гіерархамі на чале, праз аднаўленьне старой Магілёўскай Мітраполіі.

Як бачым, год працы на беларускай нацыянальнай ніве, хаця і ў цяжкіх абставінах, прынёс значныя вынікі.

Гэта зьяўляецца доказам жыцьцёвасьці Беларускага Народу і яго нязломнай волі да апрычонага нацыянальнага жыцьця.

Наперакор нашым ворагам, якія няволілі нас на працягу 20-ці гадоў, Беларусь жыве!

І. К.

НАПЕРАД!

Калі Вялікая Нямеччына рыхтавалася да гістарычнае расправы з бальшавізмам, каб рашучым ударам папярэдзіць прыгатаваны напад бальшавікоў на Эўропу, у радох змагароў з гэтым заклятым ворагам знайшліся і беларусы. Выконваючы баявое заданьне, яны за некалькі дзён перад выбухам вайны перайшлі граніцу групамі. Некалькі групаў, не дайшоўшы да мэты, змушаны былі ўступіць у бой з акружыўшымі іх бальшавіцкімі аддзеламі. Некалькі з удзельнікаў гэтых баявых групаў вабіта, шмат ранена. Перанёсшы ўсе зьверскія зьдзекі энкавудзістаў, яны, урэшце, былі вызвалены. Ад неспадзяваных рашучых удараў Нямецкае Арміі крывавыя каты паўцякалі ў страху й паніцы. Лёхі НКВД былі адкрыты.

Слава тым, хто з верай у вялікую справу вызваленьня свайго народу з-пад ярма крывавых прыгнятальнікаў, чэсна і сьмела ішоў наперад! Іх імёны ўпішуцца ў нашу гісторыю. Згінуўшым у барацьбе жаўнерскай сьмерцю ВЕЧНАЯ ПАМЯЦЬ!

Ніжэй мы зьмяшчаем кароткія ўспаміны аднаго з членаў баявой групы.

Мы мелі заданьне прабрацца праз граніцу й перашкодзіць ворагу зьнішчыць важныя для пераправы масты й шляхі. Усе мы гарэлі жаданьнем прыняць актыўны ўдзел у змаганьні з бальшавікамі і таму былі гордыя, што нас паклікалі да выкананьня гэтага важнага заданьня. Мы гарэлі жаданьнем памагчы скінуць няволю з нашага народу, якую накінулі на яго маскоўскія каты. Азброеныя, маючы пры сабе пістолі, гранаты й баявыя ладункі, мы ішлі ў ноч. Мы ведалі, што мы не адны. Далей, уздоўж калючых дратоў, былі іншыя групы нашых сяброў, якіх сэрцы таксама біліся глыбокімі, абрывістымі ўдарамі. Я ня быў ніколі жаўнерам. Можа маім сябром, якія ўжо былі ў парахавым дыму, гэта было прасьцей і звычайней. Я быў узварушаны. Нейкая магутная сіла сканцэнтравала ўсе сілы і наказвала адно: наперад! Гэта быў адзіны ўнутраны голас, адна думка, валадаўшыя мной.

Зорная ноч. Мы ідзем. Бяз шэлесту, бяз шораху. На граніцы рэжам калючыя драты, прапаўзаем і, стаўляючы наадварот ногі, ідзем задам праз узгараную гранічную паласу. Гэта мы робім, каб зманіць увагу пагранічнікаў. Хутчэй! Чым далей ад граніцы, тым больш мы будзем бясьпечныя. Да расьсьвету мы мусім дабрацца да лесу, каб там чакаць ізноў ночы. Нас чакае начны марш без адпачынку. Ідзем нацянькі. Цёмна. Трэба быць уважным, каб ня даць аб сабе ніводнага знаку, каб войскі нічога ня ведалі. Кіраўнік групы час ад часу дае сыгнал, і мы спыняем марш, каб праз некалькі хвілін ізноў ісьці наперад. Горача, душна, абціраю рукой пот з твару. Мы ўсё ідзем і ўжо хіба адыйшлі кілямэтры тры. Усюды віднеюцца бальшавіцкія ўмацаваньні і трэба пільна ўглядацца, каб ня трапіць ворагу ў лапы. Урэшце, доўгачаканы лес. Робіцца вясялей, і мы час ад часу ціха, ціха можам прашаптаць што-небудзь адзін другому. Трымаемся скрай дарогі, каб ня згубіць кірунку й хутчэй ісьці ўглыб. Удзень будзе шмат часу абдумаць далейшы плян, а цяпер трэба сьпяшацца. Па дарозе часам праходзяць групы савецкіх салдатаў. Мы тады хаваемся глыбей у лес і чакаем, гатовыя сустрэць іх нашым агнём. Галасы іх паволі заціхаюць і мы ідзем далей —

— Ужо кілямэтраў з 10 умахалі — кажа ціха кіраўнік.

Лес канчаецца. Ідзем праз збожжа, ужо далей ад дарогі, нагінаючыся як мага. І калі неба пачало ясьнець, мы пачалі выбіраць мейсца, каб распалажыцца на дзень. Каля кустоў, непадалёк балота, мы ляглі, назіраючы мясцовасьць з усіх бакоў. Паволі набягаў расьсвет і даўгімі, даўгімі гадзінамі цягнуўся дзень. Была 3 гадзіна па паўдні. Мы былі пэўныя, што нас ня прымецілі. Але раптам мы заўважылі групу саветаў чалавек у 200, якія, раскінуўшыся ланцугом, ішлі ад дарогі ў нашым напрамку. Кароткая была нарада. Усе мы хацелі лепш згінуць у няроўнай барацьбе, чым памерці ў мучэньнях.

Калі ўжо было ясна, што бальшавікі ідуць на нас, мы, дапусьціўшы іх паблізку, першыя адкрылі агонь.—Ай! Таварышы! Я ранен! — пачуўся крык. Чалавек дзесяць бальшавікоў лягло адразу ад нашых выстралаў. Мы крыху адступілі, адстрэльваючыся, каб схавацца ў балоце.

Ня могучы нас за кустамі трапіць з вінтовак, бальшавікі пачалі кідаць гранаты. У вадказ пусьцілі ў рух гранаты і мы. Хутка і сярод нас ужо былі ахвяры. Вось Т. ужо забіты. Кроў заліла яго твар і ён нярухома ляжыць, аддаўшы за Беларусь усё, што меў. Асьцярожна бяру ў яго гранаты. З яшчэ большай заўзятасьцю кідаю іх у зьбліжаючыхся бальшавіцкіх жаўнераў. Сьмерць вам усім! Іх усё больш. Бой няроўны. Чую, як асколак разьбіў мне твар. Але я буду біцца да апошняга! Яшчэ не разарваўшыеся бальшавіцкія гранаты я адкідаю хутка назад і забіваю ворагаў іх-жа аружжам. І вось я ранены. Я чую, як мне цяжка дыхаць. Куля прайшла праз лёгкія і, відаць, таму я так прагавіта лаўлю паветра. Гляджу

Райхсміністар Альфрэд Розэнбэрг

аб заданьнях ува ўсходніх краёх

Як мы ўжо пісалі, Райхсміністар на занятыя ўсходнія абшары, Альфрэд Розэнбэрг, адведаў усходнія занятыя краі. Ён быў і ў Беларусі. Аднаму прадстаўніку нямецкага Інфармацыйнага Бюро ён даў інтэрв'ю аб сваёй падарожжы. У гутарцы з гэтым прадстаўніком ён выказаўся аб заданьнях, якія стаяць перад усходнімі краінамі. У многіх частках гэтых краёў, гаварыў Райхсміністар Розэнбэрг, бальшавікі на працягу 24 гадоў зьнішчылі ўсялякія падставы жыцьця. Хоць у балтыцкіх краінах яны былі вельмі коратка, але й там ім удалося нарабіць такую неразьбярыху, што нямецкім цывільным уладам вельмі ўтрудняецца работа: распараджэньні, нпр., якія выдаюць нямецкія ўлады, у адным мейсцы пасуюць, а ў другім мейсцы выклікаюць толькі замяшаньне. Гэтак аграрная рэформа была выдана для старых савецкіх абшараў, яна з пэўнасьцю выключае балтыцкія і заходнія ўкраінскія абшары, якія былі пад Польшчай. Сэнс гэтага новага парадку палягае ў тым, каб на ўсходзе зьнесьці бальшавіцкую калхозную сыстэму. Практыка паказала, што зьнішчэньне калхозаў, найбольш зьненавіджанае выдумкі бальшавікоў, выклікала ўва ўсімі сялянстве ўсходу пачуцьцё палягчэньня й павысіла запал працы. Гэта пацьвердзіла дэлегацыя сялян з Беларусі і Ўкраіны, якая, як ужо мы пісалі, нядаўна была ў Бэрліне. З задаваленьнем, кажа Райхсміністар, ён даведаўся, што толькі праз некалькі месяцаў пасьля ўвядзеньня новага зямельнага парадку, у Беларусі не асталося ніводнага калгасу. Амаль за 8 тыдняў у Беларусі было зьнесена ня менш 1400 калгасаў — бязсумліву, прыкладны арганізацыйны высілак, асабліва таму, што гэта ўсё адбылося ў часе вайны. Гэта ўсё сьведчыць аб прадуманай, канструкцыйнай працы. У балтыцкіх краінах гэты аграрны парадак ужо не пасуе, бо тут нямецкая ўлада ад самага пачатку магла разьлічаць на тое ці іншае гаспадарчае кіраўніцтва. Так, у балтыцкіх краінах уведзены самаўрад. Нямецкія і мясцовыя суды стараюцца ізноў упарадкаваць праўныя суадносіны,

Наагул Райхсміністар заўважыў, што ў большасьці насельніцтва ўсходніх абшараў ахвотна прыймае ўдзел у адбудове краю. Калі ў некаторых мясцох і можна было заўважыць пасыўнасьць, то гэта было таму, што насельніцтва баялася павароту бальшавікоў. У другіх мясцох ізноўжа дзікія банды забілі беларускіх і ўкраінскіх бурмістраў, якія хацелі працаваць з немцамі. Але якраз у часе мінулай суровай зімы можна было заўважыць што дзесяткі тысяч людзей дабравольна намагалі, нпр., ачышчаць дарогі, давалі ў распараджэньне коняў, сані, і што насельніцтва выдатна прыймала ўдзел у зборцы мэталяў і ваўнянае вопраткі.

Але гэта ўсё ня значыць, што нямецкія ўлады імкнуцца вярнуць у гэтых краінах перадваенны царскі парадак, хоць аб гэтым трубілі бальшавікі з Масквы. На гэтых землях на працягу апошніх гадоў адбылася такая рэвалюцыя, што паварот да старога царскага рэжыму выклікаў-бы проста сьмех. Дзеля гэтага ўсе гэтак званыя саўхозы (дзяржаўныя маёнткі)) тымчасам ня зьнішчаны, а працуюць пад нямецкім кіраўніцтвам, каб выраўнаць страты, прычыненыя бальшавіцкім панаваньнем.

У увагі на вялікае спусташэньне якраз у галіне электраэнэргійнае гаспадаркі, павінны памагаць і нямецкія сілы з Райху, гэта значыць, што нямецкі народ аддае шмат сваіх людзей для ўсходу і ўкладае сюды вялікую часьць сваёй маемасьці. Дзеля гэтага ясна, што ўсе гэтыя мерапрыемствы ўводзяцца якраз не для таго, каб вярнуць перадвaенны царскі парадак. Наадварот, нямецкая адміністрацыя будзе супрацоўнічаць з рабочымі й сялянамі ўсіх усходніх народаў і падтрымліваць іх ініцыятыву, паскольку гэта дазваляе дадзенае палажэньне. Аб гэтым сьведчыць і выдадзенае на ўсходзе распараджэньне аб стварэньні самастойнага рамясла і новаўтварэньня гандлю й індустрыі ў былых балтыцкіх краінах. Нямецкая адміністрацыя ўсюды, як у сельскай гаспадарцы, так і прамысловасьці, прызнае прынцып працоўнага высілку.

Таму што дзяржаўнае кіраўніцтва зьвязваецца з асабістым супрацоўніцтвам народаў усходу, то забясьпечваецца доступ сыравіны і харчовых запасаў ня толькі для гэтых народаў, але і для нямецкага народу і нават для народаў усяе Эўропы. Такім чынам, Эўропа становіцца забясьпечанай ад усялякай блякады якой бы ні было марской кааліцыі. З гэтай мэтай вядуцца перагаворы з усімі эўрапэйскімі дзяржавамі, як Данія, Гальляндыя і г. д. якія будуць пасылаць сюды сваіх фахоўцаў —эканамістаў, тэхнікаў, дахтароў і г. д. Гэты ўклад усяе энэргіі патрэбны, бо па заказу Сталіна сапраўды было зьнішчана шмат фабрык і гарадоў. Калі падумаць, што з такога маленькага гаспадарства, як Эстонія, з 60.000 вывезеных жыхароў было толькі мужчын у цьвеце лет 40.000, то можна сабе ўявіць, якія тут паўстаюць заданьні.

Аб культурным жыцьці Остлянду Райхміністар сказаў, што адносіны паміж нямецкай уладай і ўсімі народамі ўсходу ясныя і прыяцельскія: як ён прыехаў у Остлянд, яго спаткалі радасна людзі, апранутыя ў нацыянальныя касьцюмы, з нацыянальнымі песьнямі й танцамі. Гэты факт, што народ ізноў можа свабодна сьпяваць і танцаваць, гаворыць вымоўна сам за сябе. Украінскія сяляне й сялянкі плакалі ад узварушэньня, што яны нашым жаўнерам і прадстаўнікам адміністрацыі маглі паказаць свае народныя танцы і засьпяваць свае народныя песьні, як сымбаль таго, што з іх зьняты бальшавіцкі ўціск. Мастацкае жыцьцё ў вызваленых краінах пачынае ізноў зацьвітаць,

---

на рукі — на іх сьвежая кроў. Сябры яшчэ страляюць. І нейкія крыкі ўсё далей і далей адплываюць у прастор. І я плыву кудысь з сінім чэрвеньскім днём, з шэлестам траваў. А недзе бацька з старой маткай думаюць аба мне... І далей я падаю ў нябыцьцё.

Прыпамінаю цяпер, як праз сон, як з трупярні ў турме я паўзу на турэмны двор, як гудзяць нада мной нямецкія самалёты і вастрог чамусьці адкрыты... Нейкі голас пытае мяне:

— Ты что?

Зьбіраю ўсе сілы і шапчу:

— Я ранены... бомбай...

І ізноў ліпкі сон, і кроў на руках.

І калі я прачнуўся, гэта быў сапраўды паварот з таго сьвету. Я фактычна многа гадзін ня жыў, жыцьцё адыходзіла ад мяне, жыцьцё тлела толькі маленькай іскарачкай недзе ў маёй істоце. І калі я ізноў адкрыў вочы, я спаткаўся з поглядам сястры. Яна ціхім голасам гаварыла мне панямецку:

— Ruhig...

Я быў у гошпіталі. Сіняе неба, і зелень кустоў, і гошпітальная бель. І паволі вярталіся сілы. Я ізноў жыў. Бой кіпеў далёка. Вялікі бой. У сэрцы была радасьць, што і я быў яго ўдзельнікам.

А.А—І.

З беларускага жыцьця

Акадэмія ў 25-угодкі сьмерці М. Багдановіча.

У 25 угодкі сьмерці вялікага беларускага песьняра Максіма Багдановіча Беларускі Камітэт у Беластоку зладзіў для сваіх сяброў акадэмію. Пасьля ўступнога слова старшыні Камітэту, беларускі паэт с. Х. Ільяшэвіч прачытаў цікавую лекцыю аб жыцьці й творчасьці песьняра, пасьля чаго адбыўся канцэрт беларускага аркестру й хору. Прыгожа прадэклямавалі творы Багдановіча с.с. Карповіч Феня і Вера Маркевіч.

Канец школьнага году.

У беларускай пачатковай школе ў Гайнаўцы рыхтуюцца да заканчэньня школьнага году. Вучні атрымаюць школьныя пасьведчаньні.

Саветы дамагаюцца ад ЗША

харчавых сродкаў

Англія таксама галасьней зьвяртаецца з сваімі жаданьнямі. Брытанскія калёніі маюць замяніць Нідэрляндзкую Індыю.

Злучаныя Штаты ў вялікім клопаце ад усё большых дамаганьняў саюзьнікаў, каб ім прысылаць чым хутчэй харчовыя сродкі. Аб гэтым яшчэ афіцыяльна не гаворыцца. Цяпер да ангельскіх дамаганьняў далучыліся значна большыя дамаганьні з боку саветаў. Міністар гаспадаркі ЗША Уэккард націскае ўсялякімі спосабамі на амэрыканскіх фэрмэраў, каб яны давалі больш паставак. Каб спадабацца амэрыканцам і заспакоіць да спадобы іх цікавасьць, міністар паведаміў, што ўсе тавары, якія дасюль прывозіліся ў Злучаныя Штаты з Нідэрляндзкае Індыі, Філіпінаў ці Японіі, цяпер будуць прывозіцца з ангельскіх калёніяў. Як гэта можна наагул зрабіць, міністар ня меў чаго сказаць.

Патройнае паражэньне для Англіі

„Тобрук пустыні“ паў

Лёндан кінуў усё для абароны «Вэрдэну Лівіі». Чэрчыль не адважваецца запярэчыць

Ангельцы не адважваюцца запярэчыць здабыцьцё Бір Гахэйм, які яны самі лічылі вырашаючым пунктам ува ўсёй Лівійскай бітве. У Лёндане не падана ніякага запярэчаньня. У чацьвер вечарам падана да ведама вымоўнае высьвятленьне, што, маўляў, «няма ніякіх афіцыяльных вестак» аб Бір Гахэйм, але варожы націск значна ўзрос ад панядзелку. У звычаі ўжо, што калі ў Англіі так гаворыцца, то гэта трэба лічыць пацьверджаньнем страты крэпасьці.

«Тобрук пустыні», «Вэрдун Паўночнай Афрыкі» — гэткія вось ганаровыя назовы далі ангельцы моцна выбудаванаму форту ў пустыні, які тварыў касьцяк іх левага крыла і меў быць недаступным для ўсіх нямецкіх наступаў. Здабыцьцё штурмам гэтае крэпасьці нямецкімі войскамі для ангельцаў азначае падвойнае й патройнае паражэньне дзы ня толькі ваеннае, але ня ў меншай меры і палітычнае й прапагандыстычнае паражэньне. Ад некалькіх дзён агельская агітацыя праз прэсу, радыё і тэлеграф пашырала проста невераходным чынам пра Бір Гахэйм такія нябыліцы, што яны мусілі-б асягнуць легэндарныя вынікі. Узьнялі гэткі шум, які меў такі-ж скутак, як калісь з Гонконгам і Сінгапурам. Яны гэтак непарушна былі пераканаwы, што Роммэлю ніколі ня ўдасца здабыць гэтае скалістае гняздо ў свае рукі і што яны з заўзятасьцю шчаслівага ігрока самапэўна кінулі ўсё на карту Бір Гахэйму. І мілітарна зьвязаны наймацней з Бір Гахэйм імя гэнэрала Рычы.

Ад пачатку гэтага Лівійскага бою, 26-га мая, гэты назоў у ангельскіх камунікатах не адыгрывае наагул пераноснае ролі. На ўсю зямную кулю па тэлеграфу й радыё перадаваліся эпічныя апісаньні вялікіх умацаваньняў на левым крыле ангельскае пустыннае лініі, трубілася на ўсе лады, як стуль стала навісае пагроза для ўсяго наступу Роммэля, як з гэніяльным ваенным мастацтвам тут заснавана нездабыўная загарода. Бір Гахэйм, паводле апісаньняў ангельцаў, складаўся з старанна выбудаваных умацаваньняў на ўзвышшы прыблізна 10 км. прастору, з мінавымі палямі перад сабой, з закрытымі артылерыйскімі становішчамі і цямяшчэньнямі. Не праходзіла ніводнага дня, каб Рэйтэр не займаўся брахнёй аб тым, што Роммэль быццам вось, вось праіграе бітву. А разам з гэтым гаварылася аб нібы-та адбіцьці атакаў на Бір Гахэйм. І ніколі не забываліся дадаць, што групы Гольля і чужаземныя легіёны абараняюць гэтае мейсца. З аднаго боку гэнэрал Рычы хацеў на выпадак, калі-б усё-ж Бір Гахэйм паў, гэтым апраўдацца. Ангельцы, ясна, ужазывалі сваім саюзьнікам і паняволеным тубыльцам найбольш небясьпечнае мейсца. А з другога боку яны былі пераканаwы, што Бір Гахэйм сапраўды застанецца нездабытам. У аўторак, сераду і чацьвер уся ангельская прэса ў адзін голас пісала пад вялізарнымі загалоўкамі цэлыя гісторыі аб Бір Гахэйме. Яшчэ ў чацьвер у Лёндане, паводле камунікату «Ніа Даглічт Аллеганда», выданы быў наступны пароль да барацьбы за Бір Гахэйм: «Задзіўленьне ўсяе Англіі абаронцамі гэтае мясцовасьці ўзрастае з дня на дзень. Іх баявы дух гэткі, што яны нават праводзілі контр-атакі і разьбілі ўпыя немцаў».

Паасобныя сцэптычныя галасы ўжо, праўда, указвалі на небясьпечныя насьледкі, якія вынiклі-б на выпадак страты аднаго дня гэтае цэнпае базы; Роммэль мог-бы тады ўжыць адпаведныя вайсковыя сілы для небясьпечнае афэнзывы, якая-б змусіла яго ворага Рычы да адступленьня ў напрамку эгіпецкай граніцы... Другі перасьцярагаючы голас нават цьвердзіў, што лёс Рычы залежыць ад далейшага супраціву Бір Гахэйм. Гэты пароль яшчэ ў чацьвер перададзены быў па тэлеграфу ў нэўтральныя краі для адзначэньня тае рашаючае вартасьці, якую пакладалі ангельцы ў ратаваньні гэтае крэпасьці.

Саюз кандыдатаў на сьмерць

Другі пакт аб аказаньні помачы паміж Лёнданам і Масквой. Молатаў пагражаў і жабраваў. Выдача Эўропы пацьверджана.

Ня маючы ваенных посьпехеў, Лёндан і Масква з дапамогай Вашынгтону прабуюць новым дыпляматычным прадстаўленьнем замыліць вочы сьвету, хочучы ўтоіць прыступы слабасьці, якія ўсё-ж кожнаму аж занадта відавочы. Ад трох тыдняў Молатаў прабываў у Лёндане й Вашынгтоне, каб пад напорам новых, нясьведных як змора, удараў нямецкае арміі выматыць помач і запэўненьне, што плютакраты не пакінуць у спакоі бальшавізм нават тады, калі ён нават ня мае ніякіх ваенных посьпехаў. Як паведамляе прэса, Молатаў, аднак, з свайго боку таксама выехаў з цяжкой артылерыяй, выкарыстоўваючы палажэньне ў кожным адносінах, каб Англія і Злучаныя Штаты наказвалі Савецкаму Саюзу вясьці далейшыя ваенныя супрацы. Ясная рэч, што апублікаваны тэкст зьяўляецца толькі часткой умовы, якая мае дзеяць на грамадзкасьць агітацыйна. Усё-ж і само гэтае партацкае зрэдагаваньне ўмовы дазваляе разабрацца ўва ўсёй істоце справы, а перадусім параўнаць гэтую ўмову з папярэднім падобным пактам з Масквой.

Ва ўступе ўмовы выразна падчыркнута, што новы пакт апіраецца на савецка-ангельскіх дагаворах з 12 ліпеня 1941 г., якія наступілі ў часе візыты Ідэна ў Маскве. Мы ведаем, што тады быў зроблены дагавор аб выдачы Эўропы бальшавікам. Аб гэтым пасьля няраз заяўляў сам Ідэн і Крыппс. Яны казалі, што Масква павінна мець у Эўропе «вольную руку», а прэса дапаўняла гэтыя заяўленьні, указваючы, што бальшавіцкая дзяржава павінна мець таксама доступ да мароў. Гэтым самым плютакраты прагаварыліся і выявілі сваю здраду Эўропы, стаўляючы пад пагрозу цэлы рад дзяржаваў, як Турцыю. Новае пакліканьне на дагавор з 12 ліпеня 1941 г. пасьля гэтага ясна паказвае, што фактычна падпісаны цяпер пакт — гэта новае выданьне папярэдняе ўмовы.

Калі ў адным мейсцы ўмовы гаворыцца аб тым, што Савецкая Расея атрымае на Захадзе граніцы, патрэбныя для яе бясьпечнасьці, то ў другім артыкуле прабуецца зрабіць уражаньне, быццам з гэтым ня будуць зьвязаны ніякія тэрытарыяльныя зьмены. Там выказана, што па міру, які наступіць пасьля вайны, у Эўропе ня мае быць ніякіх тэрыторыяльных зьменаў і ніводная з абедзьвюх партыяў ня будзе ўмешвацца ўва ўнутраныя справы іншых краёў. Гэтым ужо толькі выразна выяўлена, што тэрытарыяльныя зьмены, якія паўстаюць у выніку вайны, дазволены. Толькі пасьля падзелу здабычы будзе загарантавана ўзаемная недатыкальнасьць спадзяванага рабунку. Калі далей у вадным з артыкулаў умовы Масква забавязваецца пасьля вайны ня ўмешвацца ніякім чынам ува ўнутраныя справы іншых дзяржаваў, Эўропа, дый сам Вашынгтон, занадта добра ведаюць з досьледу, як часта Сталін у мінулым аблудна прадаваў сваю мірную душу, прыкідаючыся міратворцам. А ці-ж ня сам Рузвэльт у 1935 г. выслаў у Маскву ноту з пратэстам супроць нарушэньня дадзеных ува ўмове 1933 г. запэўненьняў, у якіх бальшавізм забавязваўся не падрываць унутранага жыцьця Злучаных Штатаў? Сталін тады цынічна адказаў, што Савецкі Саюз не нясе ніякай адказнасьці за дзейнасьць Камінтэрну. Каб яшчэ прывесьці адзін з многіх прыкладаў, варта прыпамятаваць, як Сталін запэўняў у Маскве Рыббэнтропа, што ўцягненьне балтыцкіх дзяржаў у гаспадарчую сфэру Савецкага Саюзу ні ў якіх адносінах не азначае палітычнага ўмяшаньня ў рэжым і жыцьцё гэтых народаў. А праз некалькі тыдняў гэты дагавор быў зламаны. Фінляндыя мнагакротна пазнала гэткія савецкія прырачэньні. Адну ўмову за другой нарушаў цынічна Савецкі Саюз, пакуль не дайшло да нападу на фінскі народ. Што цяпер хоча асягнуць Сталін гэтай новай умовай, відаць, як на далоні.

Дый сама Англія ведае таксама добра, што апублікаваная частка новага саюзнага пакту кандыдатаў на сьмерць перадусім мае на мэце пусьціць, як кажуць, пыл у вочы й зманіць сьвет пустымі фразамі. Сапраўдныя дагаворы, аднак, таксама не прамаўчываюцца. Амэрыканская прэса трубіла ўжо аб далёкасяжных гаспадарчых плянах паміж ЗША і Савецкім Саюзам, якія маюць у хуткім часе знайсьці сваё выразэньне. Яны прадугледжваюць выдачу савецкае гаспадаркі Злучаным Штатам, зусім так як у лютым 1942 г. гэта было зроблена з Англіяй праз новую ўмову аб арэндзе й пазычцы. Молатаў з свайго боку зажадаў узмоцненай помачы, дастаўкі ваеннага матарыялу ў большай колькасьці, чым дасюль і — ясная рэч — перадусім утварэньня другога фронту ў Эўропе, «неабходнасьць» якога, як гаворыцца ў новай умове, прызнана была з усіх бакоў. Коратка кажучы, калі адкінуць ад новае ўмовы ўсю пустаслоўнасьць, то не застаецца нічога больш, як новае пацьверджаньне распачлівага палажэньня Савецкага Саюзу й Англіі, выражэньнем чаго і зьяўляецца новы пакт гэтых кандыдатаў на сьмерць.

Карткі на адзежу ў „краіне воўны“

Значныя агранічэньні ў аўстралійскай жалезнадарожнай камунікацыі.

Аўстралія, клясычны край воўны, увёў таксама карткі на адзежу. Як сьцьвярджаецца з ангельскага боку з горкім прысмакам, колькасьць пунктаў хоць крыху большая, чым у Англіі, але сумліўна, ці надыйдуць неабходныя транспарты, каб правідлова абясьпечыць усіх вопраткай, бо Аўстралія ў большасьці бавоўну ўвозіць з ЗША. Аўстралійскі ўрад ад 1 ліпеня ўводзіць таксама значныя агранічэньні ў жалезнадарожнай камунікацыі.

Бір Гахэйм здабыты

Галоўная Кватэра італьянскае Арміі, паміж іншым, паведамляе:

Сільна ўмацованае й заўзята баронянае становішча Бір Гахэйму здабыта штурмам раніцай у чацьвер італьянскай і нямецкай зматарызаванай пяхотай.

Атаку папераджаў заўзяты крыжавы артылерыйскі агонь, падтрымліваны вельмі моцнымі лятунскімі эскадрамі.

Лік захопленых палонных перавышае 2000. Здабыча вельмі вялікая, здабыта вялікая колькасьць у большасьці няпрыдатных арматаў і баёвых сродкаў. На мейсцы бою налічана за кароткі час звыш 1000 забітых з боку ворага.

Значная часьць гарнізону, якая складалася пераважна з францускіх бунтаўшчыкоў, прабавала ратавацца ўцёкамі. Уцякаўшыя прасьледаваліся й атакаваліся баёвымі самалётамі дзяржаваў восі. Яны панясьлі далейшыя вельмі цяжкія страты ў людзях і матарыяле.

Наступ брытанскіх танкавых сілаў на поўнач ад Бір Гахэйму разьбіўся аб скуткоўны артылерыйскі агонь знаходзіўшайся ў невялікай адлегласьці дывізыі Арыетэ. Варожыя танкі цалком зьнішчаны, з іх вялікая часьць пашкоджана.

Лятунства далей атакавала варожыя тылы і спаліла або пашкодзіла значныя транспарты, вялікую колькасьць танкаў і грузавікоў. У паветраных баёх нямецкія гончыя самалёты зьбілі пяць брытанскіх самалётаў.

Чалавек за сталом

Трэцяя часьць чалавецтва есьць яшчэ рукамі.

Цікавыя дадзеныя на тэму «Трэцяя часьць чалавецтва есьць яшчэ рукамі» падае «Карр'ера дэльля Сэра». Цікава перадусім ведаць, што ўжываньне відэльца ня так даўно ўведзена ў цывілізаваных народаў: за часоў францускага караля—Сонца Людвіка XIУ відэлец ужывалі толькі пры каралеўскім двары. На агульную колькасьць людзей сьвету 2 мільярды і 216 мільёнаў ня менш трэцяе часьці, прыблізна 800 мільёнаў, ядуць яшчэ рукамі: у Афрыцы і на далёкіх прасторах Азіі, у Акіяніі.

Эскімосы падносяць у рот мяса рукамі, рэжучы яго перад тым на кавалкі нажом. На вастравох Фіджы ўсе ядуць пры помачы рук, акрамя людзкога мяса. Гэты вынятак тлумачыцца верай, што ў людзкім целе схаваны таямнічыя сілы, якія хочуць перайсьці на людаедаў. Яны вераць, што ўжываньне нажа раздрабляе гэтыя сілы й робіць іх няўжывальнымі. Ува ўсходняй Азіі, асабліва ў Кітаі, на Карэі і ў Японіі ядуць цяпер ня рукамі, і ня пры помачы нажа й відэльца, але дзьвюма палачкамі, якія з надзвычайнай спрытнасьцю перабіраюцца рукамі. Характэрна, як племя Гуатос у Паўдзённай Амэрыцы спажывае мяса, зваранае з бананамі. Мужчыны ядуць яго зусім інакш, чым жанчыны. Жанчыны бяруць яго з маленькіх ракавінаў, а мужчыны ядуць вялікімі лыжкамі з дрэва. Там існуе таксама асаблівы звычай, што жанчыны й дзеці ядуць седзячы, а мужчыны стоячы.

Астап Падгорны

„ЗАЙЦЫ“

Служыў Мікола Шэры на чыгунцы. Кандуктарам езьдзіў. І добра на'т яму вялося. Гарэлку піў і «зайцаў» вазіў. Бязбілетных пасажыраў, значыцца...

Даверам начальства карыстаўся і з машыністам Мікітай Нізкім у добрых адносінах быў. Не адзін кілямэтр разам праехалі і не адну бутэліцу гарэлкі сумесна выбубнілі. Як два сіямскія браты хадзілі, бо і ў старым кавалерстве абодва засталіся. Аж людзей дзівота брала, як яны згодна з сабою жылі...

І ўсё гэта трывала, пакуль між імі жанчына не прабегла... Вось такая звычайная женчына — рабая на'т крыху. Толькі перабегла ім дарогу. І пачалі яны з сабою сварку. На нажы проста пашлі і старое сяброўства запранасьцілі.

Але і далей няраз ім з сабою ехаць прыходзілася. Мікіта на паравозе, а Мікола ў кандуктарскай будцы. Толькі ўжо хавацца перад сабой прыходзілася, бо абодва свае грахі мелі. Мікіта вугаль з паравозу краў, а Мікола зайцаў вазіў.

Так-бы ўсё гэта і далей трывала, каб не здарэньне адно. Усімі тады аж затрасло... Бо і дзіўная-ж рэч прытрапілася...

Набраў на аднэй станцыі Мікола зайцаў. Цэлых 15 чалавек, ня лічачы жанчыны і хлапчука-падростка. У Горадню ўсіх перавезьці трэба было. Пасадзіў іх Мікола ў пусты вагон, а сам у кандуктарскую будку пайшоў.

Хутка і да Горадні пад'яжджаць пачалі. Вылез тады з будкі Мікола і ў пусты вагон скіраваўся. Пабачыць, значыцца, як зайцы едуць...

— Ну, дзеткі, кажа — ужо мы і да Горадні пад'яжджаем. Хутка і высядаць трэба будзе. Салідная я фірма і аб бясьпецы сваіх пасажыраў вельмі дбаю. Вось хадзеце сюды бліжэй! Буду вас вучыць, як з цягніка скакаць трэба.

Адчыніў тут Мікола дзьверы яшчэ шырэй. Падвёў зайцаў блізка да выхаду і пачаў ім усе штукі высадкі тлумачыць і на прыкладзе паказваць.

— Вось так — тлумачыў — высядаць нікелі не належыцца. Так і ножкі адцяць можа і мазгаўнёй аб камень ударыцца можа. А тады, ведама, і да хаты дабрацца немагчымасьцю будзе.

Паказаў ім, значыцца, як высядаць ня можна і пачаў тлумачыць, як правільна з цягніка выскакваць трэба.

—А цяпер, дзеткі, — кажа — добра ўзірайцеся, як правільна выскачыць трэба. Дзівіцеся, як я гэта хвацка рабіць буду. —

І пачаў ён тут з цягніка скакаць. Саскочыць гэта, падбяжыць пару шагоў з цягнікам і зноў ускочыць. І вокам як заяц лыпане... Маўляў — бачыце, як усё гэта спраўна робіцца. Зрабіў так раз і другі. І трэці ўжо пачаў, як уся гэта злыбяда і сталася...

Пабачыў Мікіта з паравозу, як гэта Мікола зайцаў вучыць і націснуў на пару. Хацеў яшчэ Мікола рукой за вагон учапіцца, але ўжо позна было. Як шалёныя, пачалі перад ім вагоны мігаць. Шэльма машыніст поўным ходам цягнік пусьціў.

Так і астаўся Мікола сярод тору стаяць... А цягнік з зайцамі далей, без кандуктара ўжо, паехаў.

Прымчаўся цягнік на станцыю і перад самым вакзалам затрымаўся. Выскачыў дыжурны цягнік прымаць.

Дзе кандуктар — крычыць — запрапасьціўся? Цягнік хай здаваць ідзе.

А пасьля да машыністы з тым-жа пытаньнем зьвярнуўся.

— Ня ведаю — кажа Мікіта — я паравоз, а не кандуктара пільнаваць мушу. Можа з цягніка зваліўся.

Круціў нешта шэльма, але трудна было да яго ўчапіцца.

Пачалі тут усе кандуктара ў цягніку шукаць. Але не знайшлі яго. Толькі бязбілетныя пасажыры з пустога вагону пачалі сыпацца. Як тыя грыбы ў лесе, калі пасьля дажджу высыпацца пачнуць.

Толькі праз дзьве гадзіны прымчаўся Мікола. Мокры быў ад поту і змучаны аж страх. Усю дарогу бег.

Паклікалі яго зараз-жа да начальніка станцыі. Што і як, пытаецца той. Мабыць, што здарылася, што цягнік без кандуктара на станцыю прыехаў. Мусіў тут Мікола да ўсяго граху прызнацца. А як прызнаўся, дык і з канцамі сябе ўтапіў.

Раскрычаўся начальнік, нагамі затупаў.

—Зайцаў толькі вазіць умееш, а цягнік без апекі пакідаеш. Няма тут мейсца для такой свалаты, што справы службы запрапасьціць патрапяць!

Так і вытурылі з чыгункі кандуктара Міколу Шэрага.

І зусім тады прапаў чалавек. Як тая бочка, гарэлкай заліўся і квас на рынку прадаваць пачаў. І цяпер можаце яго на рынку спаткаць. Толькі ня пытайце, як ён зайцаў вазіў. Белай гарачкі ён тады дастае і крыўду чалавеку прычыніць можа.

Стратэгічны шлях праз Нікарагуа

Пасьля таго як праект пабудовы каналу праз Нікарагуа паложаны ў Вашынгтоне аканчальна пад сукно, паўночна - амэрыканскія вайсковыя ўлады пастанавілі пралажыць стратэгічны шлях ад Караібскага мора да Ціхага акіяну. Зьвязаныя з пабудовай перагаворы, якія вяліся ў сталіцы Нікарагуа, Манагуа, ужо закончаны. Шлях мае быць даўжынёй у 177 міляў і будзе праходзіць ад Сан Жэн дэль Нортэ, прыблізна ўздоўж Караібскага мора да затокі Рыто на Ціхім акіяне. Работы будуць вясьціся адначасова з абодвух бакоў.

Брытанцы скінулі міны на швэдзкія воды

Як ужо вядома, тры ангельскія машыны, праляцеўшыя ўначы на сераду над швэдзкім абшарам і нават скінуўшыя міны на швэдзкія воды, абстрэльваліся швэдзкай процілятунскай абаронай. Акрамя таго, паводле маючыхся паведамленьняў, швэдзкі міністар замежных справаў дыпляматычнай дарогай выступіў з пратэстам супроць нарушэньня швэдзкага нэйтралітэту.

Японцы дайшлі да граніцаў правінцыі Чэкіянг і Кіянгсі

Японскія войскі, апэруючыя ў трэцяй Чунгкінгскай ваеннай зоне, у чацьвер дайшлі да граніцы правінцыі Чэкіянг і Кіянгсі і занялі пагранічную мясцовасьць Ю... Японская афэнзыва ў правінцыі Кіянгсі, якая пачалася ў пачатку чэрвеня з Нахангу, ужо абхапіла ў чацьвер Кіенчанг, 175 км. на паўдзённы захад ад Нахангу.

З японскага фронту ў правінцыі Квантунг паведамляецца, што 30 дывізыя Нанкінгскага ўраду, якая прыняла ўдзел у баёх апошняга тыдня, вельмі моцна разьбіта. Настрой у нядаўна занятых японскімі войскамі абшарах Квантунгу сільна варожы да Чунгкінгу.

Непаўстрыманы наступ японцаў на Чэкіянскім фронце.

Хінхохі здабыты.

Японскія баявыя сілы на Чэкіянгскім фронце, прасьледуючы ўцякаючыя з Чучоу варожыя войскі, прабіліся ў паўдзённым напрамку. Яны здабылі штурмам галоўную кватэру 67 дывізыі ў Хінхохі, 20 км. на паўдзённы захад ад Чучоу.

Адзін варожы штабовы афіцэр, захоплены японцамі ў палон, заявіў, што ўваружаныя Чунгкінгскія сілы, якім не ўдалася контратака супроць Чучоу, уцякаюць у бязладзе й паніцы. Рэшткі 86 арміі, аканчальна разьбітай, уцякаюць групамі ад 5 да 500 чалавек у напрамку Кіянгчэну, тады як 49 і 26 арміі таксама адступаюць без парадку.

Далей паведамляецца, што ўваружаныя Чунгкінгскія сілы гэтак расьсеяны ў трэцяй ваеннай зоне, што будзе надзвычай цяжка сабраць іх ізноў.

Здабытая ў Афрыцы брытанская кулямётная машына. Гэтая брытанская кулямётная машына здабыта італьянцамі ў Паўночнай Афрыцы. Італьянскія жаўнеры вывучаюць гэтую аўтаматычную зброю.

Авіяносцы ЗША затанулі каля Мідвэі

З японскае крыніцы цяпер ужо выйшла паведамленьне аб марской бітве каля Мідвэйскіх вастравоў. У ходзе гэтае бітвы былі затоплены два авіяносцы ЗША. 5 чэрвеня японскія ваенна-марскія баявы сілы, праводзіўшыя выпад супроць Мідвэяў, заўважылі абодва авіяносцы й эскартуючыя іх караблі. Японцам удалося звабіць авіяносцы ў адну пастку. Адзін карабель тыпу «Энтэрпрізэ» быў адразу затоплены, другі карабель тыпу «Горнэт», цяжка пашкоджаны, змог спачатку ўцячы, але пасьля — вышуканы прасьледуючымі японскімі падводнымі лодкамі і 7 чэрвеня пушчаны на дно мора некалькімі тарпэдамі. У дакладна тым-жа часе, як і выпад супроць Мідвэяў, іншыя адзінкі японскага ваенна-марскога флоту правялі з 4 на 5чэрвеня вядомыя неспадзяваныя атакі супроць Дуч Гарбуру і іншых базаў ЗША на Алеутах. Абодва напады ўвянчаліся поўным посьпехам, хоць дапушчаецца, што атака супроць Мідвэяў спачатку плянавалася толькі як адводзячы манэўр. Японская грамадзкасьць дзеля гэтага ацэньвае посьпех на Алеутах больш, чым посьпех каля Мідвэяў. Як высьняе Токійская прэса, Японія ня толькі ўхіліла паветраную пагрозу, якую дасюль магло-б прадстаўляць лятунства ЗША з Алеутаў, але стварыла для сябе новую базу для будучых налётаў на Злучаныя Штаты. Афэнзыва Японіі на Ціхім акіяне раскідала ўсе амэрыканскія пляны. Яшчэ раз пацьвердзілася старая праўда, абавязваючая асабліва вядзеньне марской вайны, што атака ёсьць найлепшай абаронай.

З якой гострасьцю ўдарыў японскі меч, відаць з галасоў, якія даходзяць з Аўстраліі. Самахвальчы аптымізм, які там дасюль панаваў адносна будучага ходу ваенных падзеяў, раптам заціх. «Крытычны пэрыяд вайны цяпер знаходзіцца перад намі!» заявіў перасьцерагаючы аўстралійскі міністар у канцы гутаркі з галоўнакамандуючым ангельскіх азброеных сілаў у паўдзённай часьці Ціхага акіяну. І аўстралійскі міністар замежных справаў быў змушаны зьвярнуцца да грамадзкасьці з пільнай перасьцярогай.

Генэрал фэльдмаршал фон Рунштэдт у Булёні.
У часе гутаркі з ваенна-марскім камандантам. ПК. Здымка: Ваенны спр. Гасэрт.

Іучан заняты японцамі

Апошняя важная авіяцыйная база ЗША на поўначы — Кіангсі.

Як паведамляе Дамэі, часьці японскае арміі, якія прайшлі граніцу паміж правінцыяй Кіянгсі і Чэкіянг, занялі ў пятніцу Іучан. Здабыта таксама лётнішча гэтае важнае базы Чунгкінскіх войскаў.

Іучан быў стратэгічным цэнтрам дзеля абароны Шанхаю (Квангсі), дзе знаходзілася галоўная кватэра 3 ваеннае зоны ў Кіянгсі. Гэта была апошняя з астаўшыхся базаў ворага для паветраных нападаў на Усходні Кітай. Як і Чучау, быў ён вядомы, як авіябаза для змагаючыхся за Чунгкінг паўночных амэрыканцаў. Лётнішча будавалася пад амэрыканскім кіраўніцтвам яшчэ ад мінулага году й мела пакатнае поле 1800 мэтраў даўжыні і 150 мэтраў шырыні. Акрамя таго яно было добра азброена.

Страчаны толькі 4 японскія самалёты

Зьбіты варожыя самалёты ў абшары Новай Гвінэі.

У часе ад 16 мая да 9 чэрвеня ў абшары Новай Гвінэі зьбіта 72 варожыя машыны. Страты японцаў складаюць толькі чатыры самалёты.

Лёндан прызнаецца ў 1337 паветраных ахвярах

Ангельскае цывільнае насельніцтва ў выніку паветранай вайны мела ў красавіку й маі 1337 забітых і вялікую колькасьць раненых. Гэтак падаецца афіцыяльна да ведама ў Лёндане. У камюнікэ міністэрства ўнутранае бясьпечнасьці просяць даць веру гэтым цыфрам і не паддавацца розным чуткам, якія пашыраюцца па ўсім краі і гавораць аб «куды большых стратах». Але ўсё-ж і з гэтых урадовых ангельскіх цыфраў ужо можна пазнаць увесь цяжар нямецкіх налётаў, прадпрыйманых у мэтах помсты, якія Лёндан заўсёды стараўся замазаць.

Падвойнае забойства

10.6.1942 г. недалёка ад мясцовасьці Багноўка, Беластоцнага павету, у балоце знойдзены забітымі польскі бухгальтар Рамуальд ПІТРОВСКІ, радз. 1914 г., пражываўшы ў апошнім часе ў Беластоку, Грунвальдзкая вул. 34, і польская прадаўшчыца Анна Крачковска, радз. 1915 г., пражываўшая ў апошнім часе ў Беластоку, Адзская вул. 4.

Вышэйназваныя 10.6.1942 г. каля 9.00 гадзіны выйшлі з дому бацькоў, каб бацькам купіць у нейкага невядомага чалавека махорку.

Калі і дзе былі яны бачаны 10.6.1942 у часе ад 9.00 да 13.00 гадзіны? З кім яны знаходзіліся? Ці хто-небудзь бачыў гэтыя дзьве асобы ў пададзеным часе на Выгодзе?

Прыблізна 50 гадовага мужчыну і 15 гадовага хлопца, якія па паказаньням сьведкаў 10.6.1942 г. папаўдні нарэзвалі пруткі ў мейсцы, дзе знойдзены трупы, а таксама ўсе іншыя асобы, якія маглі-б даць якія-небудзь вестні ў сувязі з забойствам, зараз-жа просяць замэльдавацца ў Крымінальнай Паліцыі, Варшаўская вул. 50.

Herausgeber und Druck. Sturmverlag G. m. b. H. Königsberg, Zweigniederlassung Bialystok, Lindenstr. 64, Tel. 437.